

Függelék

1981. november 20. Budapest, a Rézkakas vendéglő különterme:

Kedves elvtársak, kedves barátaim!

Szeretettel és tisztelettel köszöntelek benneteket mai találkozóikon — remélem, mindannyiunk nevében mondhatom: köszöntöm azon vezetőinket, tanárainkat és volt tanulótársainkat is, akik valamilyen oknál fogva ma nincsenek, vagy nem lehetnek itt velünk.

Mindjárt szeretném megragadni az alkalmat és felolvasni igazgatóhelyettesünk levelét, amit távolléte kimentéseként írt:

"Mindez ideig nem írtam, próbáltam egyengetni lehetőségeimet, hogy részt vehessek a találkozón. Sajnos, ez nem lehetséges. Néhány sorral köszöntelek benneteket. Illyés azt írta: Azt, hogy a nép fia vagy, igazolnod, sejt! Ma nem azzal kellene, honnan jössz, azzal, ecsém, hova mész. — És látom előttem névsorotok, közületek számosan az átlagosnál nagyobb érdemeket és megbecsülést szereztek, vezető posztokra is kerültek. Büszke vagyok rátok, és büszkén hivatkozom rátok. Most immár történelmi távlatból nézve átérzem, hogy részesei voltunk egy olyan közösségnek, amely a tudatosság és az ösztönösség útjain haladva, kiemelkedő szerepet játszott a demokratikus és a szocialista értelmiség megeremtésében. Szívből köszöntelek és öllelek benneteket a harminc éves találkozó alkalmából. Boldogságot, jó egészséget és sikeres munkát kívánok, baráti üdvözléssel: Bánáti Tibor."

Azzal folytatnám, hogy pontos adataink ugyan nincsenek, és nem is szeretnék ünneprontó lenni, de úgy érzem, egykori kollektívánkból néhányan az élet természetes rendje szerint eltávoztak.

Fejünket meghajtva őrizzük meg emléküket. Az emlékezésnél megmaradva, 1950 őszén 132 fiatal ült Kalocsán az iskolapadba, hogy 17 vezető és tanár segítségével teljesítse a párt megbízását, azt a feladatot, hogy tehetséges munkás- és parasztfiatalokból kinevelődjön országunk új értelmisége.

Közülük 60-an a műszaki, 61-en a tanári pályára készülve tették meg a kezdő lépéseket. Nem voltunk könnyű helyzetben, hiszen mindannyian a munka különböző területeiről, a tanulástól, a rendszeres elméleti munkától elszokva lettünk kisdíákok. De élt bennünk a tanulás, a bizonyítás és a tudás vágya. Vezetőink és tanáraink áldozatkész munkájuk eredményeként sikerrel vizsgáztunk.

1951 őszén aztán ki-ki megkezdte a választott szakon egyetemi tanulmányait. A kezdő nagy kollektíva azonban szétesett. Kisebb csoportok továbbra is megtartották munka- vagy baráti kapcsolataikat, a többség azonban az élet viharai közben, mert volt ilyen, messzebb kerültek egymástól. Most azonban harminc év után mégis hozzáfogtunk egy találkozó megrendezéséhez.

Bonyolult dolog, nehezen megy, adatok hiányában nem tudtunk mindenkit kiértésíteni. Remélem, mostani találkozásunk újabb barátok felkutatását eredményezi majd, és legközelebb többen összejövünk, hogy találkozzunk, lássuk egymást, szót és véleményt cseréljünk, beszéljünk sikereinkről. Lesz itt egy olyan nem titkolt vágyunk is, hogy mérleget készítsünk, ha másért nem, hát mások okulására arról, hogy a kezdeti lendület, az elvetett mag mivé lett, hova fejlődött. Arra kérlek benneteket, ténykedjetez ennek érdekében, tartsunk a jövőben szorosabb kapcsolatot, és minél hamarabb minél többet találkozzunk.

Most pedig azzal szerettem volna befejezni, hogy ürítsük poharainkat, de ezt majd elkövetjük akkor mindannyiunk egészségre, hogyha meg lesznek töltve.

Köszönöm, hogy megjelentetek, és kívánok jó estét, jó szórakozást mindnyájatoknak.

Áll. Szakérettségis Kollégium

Kalocsa, Haynald u. 19-21.

97/1952.

JEGYZŐKÖNYV

Felvétetett Kalocsán, 1952. május 9-én 11 órakor a kalocsai Állami Szakérettségis Kollégiumban megtartott rendkívüli gyűlésről.

Jelen vannak: Jenei József igazgató, Szász Károly tanulmányvezető, Tóth Pál Zoltán, Károlyi Ferenc nevelők, Tömösközi Imre párttitkár, Tóth István DISZ-titkár és a Kollégium hallgatósága.

Szász elvtárs bejelenti, hogy miért volt szükség ezt a rendkívüli gyűlést összehívni.

Beszél az ellenség befurakodásáról soraink közé, vigyázatra int mindenkit, hogy a káder-nevelő intézményeinkben is igyekeznek az ellenség befurakodni és meglapulni. Közénk is befurakodott, és pedig Sz. Kovács Lajos. Félrevezette a beiskolázó hatóságot és minket is. Helytelen adatokat adott be kérelmében, mellyel felvételét kérte a szakérettségire. Az adatok ellenére is tagadja a valóságot.

Jenei igazgató elvtárs: kaptunk egy levelet Takács Sándor politikai tiszt elvtárstól, melyben felhívják figyelmünket, hogy Sz. Kovácsnak be kell vonulnia. (Felolvassa a hivatalos jelentést. Tartalma mellékelve) A felvételi kérelmét nem látta sem a párt, sem a DISZ, sem a DÉFOSZ. Illegális úton kellett, hogy a papír eljusson ideig. Hazugságok sorozata kísérté eddigi útját. Felkéri a tagságot, keményen bírálja el Sz. Kovács ügyét.

Hozzászólások:

Kormos: Miért nem ismeri el a hivatalos adatok valódiságát?

Szerémi: Egyik szavával agyonüti a másikat. Bevallása szerint csak 2 1/2 kh. földje volt, és mégis 26 kh.-t adtak be.

Dénes: Olvassa fel azt a levelet, amit ma kapott szüleitől.

Sz. Kovács: Felolvassa a levelet, melyben írnak szülei Takács elvtársról.

Haloff: Az ügy annyira világos, hogy nincs ok a további kivizsgálásra. Javaslom, hogy zárjuk ki sorainkból.

Tömösközi párttitkár: Már a Párt régen foglalkozik ezzel a kérdéssel. Biztosan azonban csak most tudtuk meg a konkrét dolgokat. Én is javaslom a kizárását.

Tóth: Nemcsak minket vezetett félre, hanem okiratot is hamisított. Ne engedjük ki a kezeink közül, hanem adjuk át az illetékes hatóságoknak.

Erdei: Ő is romboló munkát végzett, illetve akart végezni, ilyen esetet nem szabad megtorlatlanul hagyni.

Naporovszki: Adjuk át a kivizsgálást a hatóságoknak.

Tóth DISZ-titkár: Jól játszott szerepet, azonban minden szervezeti adatot elveszünk tőle.

Meri: Ne csak őt zárjuk ki, hanem induljon eljárás azok ellen is, akik miatt sikerült ide bejutnia.

Szász elvtárs: Javasolja a szavazást, hogy kizárják-e.

A tagság egyöntetűen elfogadja Sz. Kovács Lajos kizárását.

Szász elvtárs ezek után a rendkívüli gyűlést bezárta.

Jenei József igazgató sk.

Szász Károly tanulmányvezető sk.

Tömösközi Imre párttitkár sk.

Tóth István DISZ-titkár sk.

PH.

Pásztor Sándor jegyzőkönyvvezető sk.

Másolat

az 1952. május 9-én 11 órakor a Kalocsai Állami Szakérettségis Kollégiumban megtartott rendkívüli gyűlés jegyzőkönyvéhez

97/1972.koll.sz.

Tárgy: Szarka Kovács Lajos behívási ügye

Kiskunhalasi honvéd kiegészítő

parancsnokságnak,

Kiskunhalas

A Kalocsai Állami Szakérettségis Kollégium gépészmérnöki osztály hallgatója, Szarka Kovács Lajos (1930, Gyöngyösi Erzsébet) 1952. február 12-én „Behívóparancsot” kapott, 1952. február 18-án 8 órára a fentnevezett kiegészítő parancsnoksághoz vonuljon be.

A Kollégium vezetősége hivatkozással a 1023/16/f.1951.sz. Min.Titk. rendeletre kérte nevezett tanulmányok szolgálathalasztását a Szegedi 13. Kiegészítő Parancsnokságtól.

Nevezett 1951. október 17-én sorozáson vett részt Kalocsán, mint itt lakó. A Bajai honvéd kiegészítő parancsnokság szolgálathalasztásban részesítette, amit az összeírási lapjára is rávezetett.

Kérjük tehát Szarka Kovács Lajos szakérettségis hallgató "Behívóparancsát" hatálytalanítani és arról az Igazgatóságot postafordultával értesíteni, mivel a behívás téves, úgy tanulmányi munkájában, mint anyagi téren visszaesést jelentene. Behívóparancsát és összeírási és sorozási igazolványát csatolom.

Kalocsa, 1952. február 12-én.

Express-ajánlott!

Bizalmasan kezelendő

Jenei József igazgató sk.

Kiskunhalasi honvéd kiegészítő parancsnokság

445/kieg.-1952.sz.

Tárgy: Szarka K. Lajos behívási ügye.

Állami Szakérettségis Kollégium, Kalocsa

Jenei József igazgató

Az elvtárs 97/1952. számú ügyszerabára közlöm, egyben felhívom a figyelmét az ügy kivizsgálására.

Szarka K. Lajos Béla (1930, Gyöngyösi Erzsébet) Kiskunmajsa, Árpád u. 40. sz. alatti lakos megbízhatatlan, kulák származású. S ezért e szerint is kezelendő. 1951. tanév kezdetén az iskolaigazgatóságoknak felül kellett vizsgálni a hallgatók szociális helyzetét, s így a nem oda való elemeket további tanításban nem részesítik.

Átiratukkal igazolják, hogy Önök ezt nem tették meg és átiratukban még anyagi dolgokra is hivatkoznak.

Elgondolásom szerint csak az lehet az oka, hogy eddig nem jött tudomásukra, hogy a fent említett kulák, megbízhatatlan. A dolog tudomásul vétele után az intézkedés tárgyát kérjük parancsnokságunkra jelenteni, hogy utána mi is azt az illetékes hatóságoknak jelenteni tudjuk. Amennyiben önök intézkedni nem tudnának, úgy ezt is jelentsék, hogy a Megyei Oktatási Osztály keresztül ezzel kapcsolatban intézkedésünket megtehessek.

1. db. melléklet

Kiskunhalas, 1952. évi február hó 15-én.

Takács Sándor fhdgy.sk.pol.ti.

Áll.Szakérettségis Kollégium

Kalocsa, Haynald u. 19-21.

97-2/1952.koll.sz.

Tárgy: Szarka Kovács Lajos behívási ügye

Kiskunhalasi Honvéd Kiegészítő Parancsnokság,
Kiskunhalas

445/kieg.-1952.sz. átíratára (ügyintéző: Takács Sándor fhdgy.pol.til.

Szarka Lajos (1930, Gyöngyösi Erzsébet) behívási ügyére jelentem, hogy nevezett 'Jelentkezési lap'-ját és 'Önéletrajz'-át átvizsgáltam, melyből nem tűnik ki, hogy kulák származású volna.

Nevezettel, ahogy elbeszélgettem, ugyanazokat az adatokat állapítottam meg, mely a „Jelentkezési lap”-ján és az 'Önéletrajz'-án szerepelnek, melyet csatoltan felterjesztem kulák származásának újbóli felülvizsgálata végett.

Ha nevezett valóban kuláknak bizonyulna, úgy kérem az ügyet jelenteni a Bács-Kiskun megyei Tanács VB. X. Oktatási Osztály, Kecskemét, pf. 14. Jókai u. 1. sz.-on keresztül a Közoktatási Minisztérium Szakérettségis Ügyosztályának, Budapest, V. Szalay u. 10-14. sz.

Nevezett jelentkezési lapját és önéletrajzát kivizsgálás után kérem vissza.

Kalocsa, 1952. február 20.

Jenei József igazgató sk.

Áll. Szakérettségi Kollégium,

Kalocsa, Haynald u. 19-21.

97/1952.koll.sz.

Tárgy: Sz. Kovács Lajos behívási ügye

Kiskunhalasi Honvéd Kiegészítő Parancsnokság

Kiskunhalas

Hivatkozási szám: 445/kieg.-1952. sz. Takács Sándor fhdgy.pol.t.

Hasonszám alatt megküldtem Sz. Kovács Lajos (1930, Gyöngyösi Erzsébet) szakérettségis hallgató behívási ügyéhez nevezett jelentkezési lapját és önéletrajzát azzal, hogy azt kivizsgálás után kérem vissza.

Mivel ezek nálunk elfekvő írásos káderanyag, mivel azzal el kell számolnom, ismételten kérem, szíveskedjék visszazáraztatni.

A kérdéses anyagokat február 20-án küldtem meg a parancsnokságnak.

Kalocsa, 1952. május hó 7-én

Jenei József igazgató sk.

Kiskunhalasi honvéd kiegészítő parancsnokság

1339/1952.pol.sz.

Tárgy: Sz. Kovács Lajos behívási ügye

Áll. Szakérettségis Kollégium, Kalocsa

97/1952.sz. hivatkozom, melyben felhívják figyelmemet az okmányok megküldésére. Az okmányokat valóban sokáig magamnál tartottam, erre azért volt szükségem, mert saját magam akartam meggyőződni ügyéről. Mivelhogy nálunk minden hadkötelesről pontos adatokra van szükség. E hó 6-én személyesen kint jártam Kiskunmajsai lakásukon és előző munkahelyein. Meg kell mondani, hogy amit életrajzában beállított Sz. Kovács, az egyáltalán nem feddi a valóságot. Ezért ellene okirat hamisítás vád is felmerül.

Szülei kulákok, 36 és félhold földjük volt felszabadulás előtt. Modern tanyaépületekkel és külön egy belterületi fél ház. Ebből leánytestvérének, Idának adtak 8 kt. holdat, 26 kt. holdat 1950. évben lemondtak, aminek művelését jelenleg kötelezettségeképpen vállalták. Kulcsár Elek, Szarka Kovács Ida férje 70 holdas azaz felüli kulák, akit két esetben csuktak be szabotálásért.

Sz. Kovács Lajosnak is apja tannyáján szarvasmarhái vannak. Környékbeli gépállomásokról kulák származása és magatartása miatt lett elbocsájtva és nagyon megvannak ütközve, hogy hogyan kerül ilyen személy szakérettségire.

Kivizsgálásom eredményét megküldöm a megyei tanács oktatási osztályának.

Okmányait pedig mellékelem.

Jelentkezési lap.

Önéletrajz, mellékelve.

Kiskunhalas, 1952. május 8.

Takács Sándor fhdgy.kieg.pol.ti.sk.

A másolat megegyező!

Kalocsa, 1952. május 9-én. PH. Jenei József igazgató sk.

Áll. Szakérettségis Kollégium

Kalocsa, Haynald u. 19-21.

JEGYZŐKÖNYV

Felvétetett Kalocsán, 1952. VII. 30-án 14 órakor az Állami Szakérettségis Kollégium igazgatói irodájában, Pécsi Józsefné konyhalány kihallgatása tárgyában.

Jelen vannak: Jenei József igazgató, Szász Károly tanfolyamvezető, Boromissza István játékkvezető, Manalakosz Filiposz, Bioleszkász Vaszilisz szakérettségis hallgatók, Lakatos Péterné és Pécsi Józsefné konyhalány.

Jenei József igazgató: tudomásomra jutott, hogy tegnapelőtt, 28-án a folyosón 4-en politikai vitát folytattak munkaidő alatt. Adják elő az elvtársak miről volt ott szó.

Lakatos Péterné: előadta, hogy magam részéről keveset szóltam bele, az egész azon kezdődött, hogy rajzoltak egy nőt, mely Pécsiné lett volna. Aztán szó került a vallásról, az 5 éves tervről és a szocializmusról.

Szász Károly tanfolyamvezető: lett volna szó Görögországról, a koreai kérdéstről, külpolitikai helyzetről, valamint belpolitikai kérdésekről.

Manalakosz-Bioleszkász: egybehangzóan elmondották, hogy Pécsi Józsefné azt mondta, hogy az én nyakamon keresztül van, az az Istenem, nektek pedig Sztálin. Mit érdekel engem Korea, mi közöm van nekem a munkásosztályhoz. Leveszik a fejadagot is, meg itt úgy nevelnek benneteket, ahogy ők akarják. A sztrájkok is, amit az újságok írnak az sem igaz, itt nincs szabadság, itt nincs Szabad-Magyarország.

Erre mi előadtuk, hogy látjuk az épülő szocializmust.

Szász elvtárs: tudomásom szerint Pécsiné azt is mondta, hogy kifosztják a parasztságot.

Manalakosz: igaz, hogy mi a beadással nem vagyunk tisztába, de tudomásunk szerint ez mindenkinek kötelessége.

Pécsiné: hogy a fejadagot be kell adni azt nem helyeslem, de a főleg beadását azt helyeslem.

Szász elvtárs: beszélt volna még családi viszonyáról, hogy a fiát állásából kitétték volna, az ember annyit sem keres, hogy megéljen, nem érdemes élni sem.

Pécsiné: én nem is gondoltam arra, hogy ti ennyire felfűjjátok a dolgot. Én különben 1/4-re sem emlékszem. Ne keverjétek össze Kossuthot a vasúttal.

Manalakosz: nem kell tagadni, ne nézzen annyira kisfiúnak minket, hogy félreértettük volna a kijelentéseit.

Jenei József igazgató: ne folytassunk itt politikai vitát. Pécsiné kijelentése, hogy ami nekem a keresztül az nektek Sztálin. Aki így beszél az a béketábor ellensége házon belül, vagy házon kívül. Mi kommunisták nemzetközi vagyunk. Aki pedig így beszél, az ellen harcolunk. A begyűjtés ellen is súlyos kijelentéseket tett Pécsiné. Hogy nálunk nincs fejadag, azt én már megmondtam a szakszervezeti napon. Alkalmazottaink arra pedig nincsenek felhatalmazva, hogy munkaidő alatt a hallgatókkal politikai vitát folytassanak.

Szász elvtárs: a begyűjtési törvény pedig azt írja elő, hogy az idén a beadás a cséplőgéptől történik.

Nekünk pedig minden hallgató nevelésével el kell számolnunk. Hogy számoljunk el, ha alkalmazottaink az ellenség, a kulák, az egyházi reakció hangját használják. Igaz, hogy mi már egyszer folytattunk eszmecsere-t és akkor megállapítottam, hogy politikailag nem képzett, mert nem olvas újságot.

Pécsiné: igaz, hogy 7 évig tanyán laktunk a külvilágtól elzárva, most pedig nincs időm, hogy politikailag képezzem magam, vagy újságot olvassak.

Manalakosz és Bioleszkász: elvtársak végül még hozzáfűzték, hogy Lakatosné egypárszor szól a vitába, de hozzászólásai jóindulatú volt.

A jegyzőkönyvet felolvastuk, azt helyesnek találva lezártuk.

Kmf.

Szász Károly sk. Boromissza István sk. Jenei József sk.

PH.

Részletek egy iskolai érettségi dolgozatról
(Kalocsa, 1951 nyara, Szakérettségis Kollégium)
PETŐFI ÉS A NÉP

A tizenkilencedik században országunk igen válságos helyzetben volt. De nem csak akkor, hanem előtte is meg utána is megmaradt ugyanaz a helyzet, ahogy volt. Közben változások voltak, kisebb-nagyobb megmozdulások, de lényeges változás nem történt. Súlyos terhek voltak a jobbágyokra róva. Ezeket a terheket nem csökkentették, hanem még inkább fokozták a magyar földesurak, akik úgy éltek, mint valami kiskirály. Szívták a nyomorgó népnek a vérét és bőrüket lehúzták volna, ha azok nem védekeznek. A törvény nem védte meg őket, hiszen, ha törvénybe mentek, az még rosszabb volt, mert bírják a földesurak voltak. Ők ítélkeztek a jobbágy sorsa felett és kíméletet nem ismertek. A törvény ma az igazságot szolgáltatja és nem a fordítottját, mint a múlt században. Ez így volt és ez történelmi és irodalmi tény. Ma azonban már kemény ököllel súlyt le az igazság minden ellenségre, de akkor még nem volt egy kemény ököl, nem volt, aki ezt az öklöt létrehozta volna. És ha lett is volna, nehezen tudott volna nagyot ütni, hiszen a magyar népnek, a nyomorgóknak nem csak magyar ellenségük volt, hanem osztrák is. A Habsburgok uralkodtak Ausztriában, Magyarországon és még több országban, melyet gyarmatukká tettek. Dinasztikus kapcsolatot építettek ki Európában és hatalmukat növelték. Országunkon nyomot hagyott az uralmuk. Addig, amíg a nyugati államok fejlődtek, mi csak egyhelyben álltunk és nem haladtunk együtt a fejlődéssel. És így iparilag, mint mezőgazdaságilag, az elmaradott országok soraiba sorolták hazánkat, ami főleg a dolgozókra volt káros, mert a megélhetésük nem volt biztosítva máról holnapra. Ezt a sorsot, a nyomort, a szenvedést akarták megszüntetni azok a forradalmi mozgalmak, amelyek ekkor kezdtek kibontakozni a francia forradalom hatására. Európa szerte forradalmi láz terjengett s főleg a gyarmati és elnyomott országokban, ahol meg akartak szabadulni a függéstől és szabad országban akartak élni. Ezen országok közé sorolandó Magyarország is. Meg akart szabadulni az igától a nép és független országban akart élni. A hegyekben, a sziklák között és a folyók mentén a tél rendszerint igen kemény és hideg szokott lenni, amit már megszoktak az ott lakók. Az Alföldön azonban enyhébb a tél általában és ez így is van jól, ez természeti adottság. De azonban ez a tél 1822-ben az Alföldön mégis nagyon zord volt. A hó süvített, melyet a szél korbácsolt egyik háztetőről a másikra. A megfagyott jégcsapok az eresz alján fehérlettek. A ház, amely nádfedeles volt, belül pedig izzott a parázs. Az asztalon egy lámpa gyenge fénye mellett egy emberi fej volt látható, aki padon ülve nagyokat bólogatott a fejével. De nicsak, hirtelen felkapja és hallgatózik, majd lassan a szobaajtóhoz lépeget, ahonnan egy kisgyermeknek a sírása hallatszik. 1823. január 1. Ekkor született Petőfi Sándor Kiskőrösön abban a házban, ahol még egy órával előbb egy ember — az apja — nagyokat bólogatott. Bepólyázták a kisgyermeket és bölcsőbe helyezték. Ezután az idő nagyon gyorsan telt. Kiskunfélegyházára mennek lakni és ott kezdődik a pályafutása a gyermeknek. Szülei nagyon szegények voltak és nem nagyon tudták támogatni fiukat, hogy iskolába tudjon menni. De ő ennek ellenére iskolába megy Selmece, majd később Pápara. Ezen idő alatt próbálkozik a színészettel, de ez nem neki való, amire csak később jön rá. Katonának is elmegy, de csakhamar otthagyja a katonaéletet. Ez idő alatt megismeri az élet nehézségeit, látja a népnek a nyomorúságos életét, az urak önkényét és elhatározza, hogy míg él, harcolni fog az urak ellen. Nagy hatással voltak rá a forradalmak, melyek külföldön játszódtak le. Fialat diák korában már bekapcsolódik az irodalmi életbe és kisebb-nagyobb verseket ír. Verseiben még érezhető, hogy mint útkereső még nem tudja mélyen átgondolni azt amit ír, de már szilárdan kiáll a nép mellett. Népdallal próbálkozik, de csakhamar rájön, hogy ezen a téren nem tudná a népet igazán szolgálni és csakhamar felhagy a népdalírással. És urakon kezd járni és csakhamar az emberi nyomorúságnak a mélyére lát.

Részletek egy iskolai érettségi dolgozathoz
(Kalocsa, Szakérettségis Kollégium, 1951 nyara)
PETŐFI ÉS A NÉP

"Abban a korban, amikor Petőfi a magyar költészetben feltűnt, Európában a vihar szele egyre jobban erősödött. Európa szerte az elnyomott népek megkísérelték a hatalmas nyomort lerázni vállaikról.

Ebben az időben tűnt fel Marx majd Engels, az elnyomottak nagy tanítói, akik világító fáklyaként vezették az emberiséget a felszabadulás útjára. Sokat sanyargatott hazánkban feltűnt a nép nagy fia, Petőfi Sándor.

Született Kiskőrösön, apja hentes, édesanyja jobbágy családból származott. Aszódon már diákkorában színész akart lenni. Jó tanuló volt és ezért az igazgató bezárta a kollégiumba, hogy megakadályozza. Ekkor megfogadta, hogy egész életét a zsarnokság megszüntetése ellen fogja szentelni. Selmezbányán megbukott egyik magyarellenes tanára révén. Februárban költeményeit hónap alá véve elindult Pestre, hogy ott azokat kinyomtatva a nép számára juttassa. Bármennyire súlyos körülmények között élt, mégis optimizmussal tekintett a jövőbe! A költő hivatását igen szemléltetően írja meg a "XIX. század költői"-ben. Rámutat, hogy a költőnek elől kell haladnia és csak az fogjon hozzá a költészethez, aki nem a maga baját akarja megírni abban.

Tehát jogot, jólétet és kultúrát ezt akarta már akkor a nagy költő. Minden tudásával a népért harcolt. Azt akarta Petőfi, ami ma beteljesült a dicső Szovjetunió segítségével. A nép felszabadult az évszázados elnyomás alól. Szovjetunió nagy vezérének a magyar nép nagy barátjának, Sztálin elvtársnak és a Pártnak köszönhetjük, hogy mindezt, amit nagy költőnk már 1848-ban meglátott és harcolt érte, mindez ma beteljesült. Petőfi plebejusi származása hozzásegítette ahhoz, hogy a nép ügyét világosan láthatta."

A magyar orosz kapcsolatok történelmünk folyamán.

A magyar nép származásának és vándorlásának a helye a mai Szovjetunió területe. Ezek a népek már műveltebbek voltak, mint a magyarok. Fejlettebb termelőeszközzel rendelkeztek. Ezt bizonyítják az akkor elsajátított és ma is használt szavaink, amelyek idegen eredetűek.

A magyar állam kialakulása után közvetlen kapcsolat jött létre I. András és Jaroszláv Kievi fejedelem között. I. András a kijevi fejedelem támogatásával megvédte országunkat a külső és belső támadókkal szemben és megszilárdította uralmát.

Keletről nyugat felé irányuló mongolok támadásait az orosz nép hosszú időn át felfogta. Az orosz nép hősiességének köszönhető, hogy országunkat csak a tizenharmadik században érte a mongol támadás. Az orosz nép segítette ezáltal, hogy a feudális rend megerősödjék hazánkban is...

Mátyás király diplomáciai kapcsolatot létesített III. Iván moszkvai fejedelemmel. Ez is bizonyítja a magyar és orosz nép barátságát.

A 48-as magyar szabadságharc leverését a cári seregek támadása döntötte el. A szabadságharc leverésére küldött orosz katonák többsége kényszerből harcolt a magyar nép ellen. Több esetben megtagadták a harcot és ezért sokat kivégeztek közülük. Ekkor is megmutatkozott az orosz és magyar nép baráti kapcsolata.

Az 1914-es világháború idején a burzsoázia és földbirtokosok uralma szembefordította egymással az orosz és magyar népet. A fronton harcoló katonák felismerték a két nép közötti viszony lényegét és amikor csak lehetett nem ölték meg egymást...

A Szovjetunió hadserege felszabadította hazánkat a német fasiszmus igája alól. Lehetővé tette számunkra, hogy elinduljunk a felemelkedést útján. A romok helyén ma hatalmas gyárak, üzemek ontják termékeiket a békés építés számára. A Szovjetunió segítsége nélkül ma nem építhetnénk a szocializmust hazánkban.

A magyar és orosz nép barátsága évszázadokra vezethető vissza. Ez a barátság még jobban elmélyült a magyar és szovjet nép között, amióta a világ dolgozóinak harcát irányítja a bölcs Sztálin.

*

Beszéd a MÁVAG dolgozói előtt, 1948 szeptember 16, in. Révai József: Élni tudunk a szabadsággal, Budapest 1949. 638.old.

*

Hajdu Tibor ebből a szempontból idézi Zilahy Lajos és Németh László javaslatait az 1930-as évek végén "Az értelmiségi "túltermelés" és társadalmi hatásai" c. tanulmányában, in. A két világháború közötti Magyarországról ed. Lacko Miklós, Budapest 1984. 91-93.

*

Ennek első megnyilvánulásaként a Bölcsészhallgatók köre már 1945. június 28-án levelet intézett a Vallás- és Közoktatási Minisztériumhoz, hogy engedélyezze esti munkás középiskola szervezését. "Segítségül akarunk menni - írják - és fel akarjuk ajánlani tudásunkat azoknak, akiknek a gazdasági helyzetük miatt nem állt módjukban magasabb iskolai tanulmányokat folytatni, és ezért, nem tudják az ország vezetésében azt a helyet elfoglalni, amelyre elhivatottságuknál fogva az ország életében joguk lenne." UMKL 1945/24. 383.

*

Fitzpatrick,S.: Stalin and the Making of a New Elite, Slavic Review 1979.38.évf.3.sz.

McClelland,J.C.: Proletarianization of the Student Body, Past & Present 1978.80.sz.

*

Lukács György előadása 1945 októberében a Pedagógusok Szabad Szakszervezetében, Embernevelés, 1946 január-február

Bibó István: Értelmiség és szakszerűség, in. Válogatott tanulmányok 1945-1949, Budapest 1986. 519.old.

*

ELTE Levéltár 137/1946-1947.

*

Ismét Bibót lehet idézni ezzel kapcsolatban: "Ahelyett, hogy egy fejetlen és összehangolatlan szabad verseny folyjék a tanfolyamok ügyében az iskoláztatás színvonalára ügyelő tárcák és harcos politikai élcsapatokat képező tárcák között, egyidejűleg kell a tanfolyamok kiválasztását komolyan megszigorítani és ugyanakkor a rendkívüli iskoláztatási lehetőségeket a mainál szélesebb körben valósággá tenni." Ld. Bibó István id. m. 522.old

*

Bíró Zoltán: Az MKP 100.000 tagot részesített rendszeres oktatásban, Szabad Nép 1947. május 29.

*

Balogh Sándor-Izsák Lajos: Pártok és pártprogramok Magyarországon (1944-1948), Budapest 1977.

*

Az 1948-as fordulat tekintetében a NÉKOSZ története három szempontból mutat különösen fontos eltéréseket. Egyrészt központi irányítás helyett alulról építkező struktúra jellemezte, másrészt alapvetően a paraszti tehetségeket kereste és támogatta, harmadrészt, a szelekciót a legmagasabb szakmai követelményeknek rendelte alá, követve így a hagyományos elitképzés rendszerét. Ennek tengernyi irodalmából lásd "A fényes szelek nemzedéke I-II.", szerk. Kardos László, Budapest 1978.

*

Beszéd a Zeneakadémián, 1947 augusztus 12, in. Révai József: Élni tudunk a szabadsággal, Budapest 1949. 571.old.

*

U.O. 575.old.

*

Kovács M. Mária: Közalkalmazottak 1938-1949, Valóság 1982. 9.sz.

*

Közalkalmazottak létszámkimutatása, K.A.B. Titkárság, Budapest 1950 június

*

Statisztikai Évkönyv 1948., Budapest 1950.

*

A Magyar Népköztársaság ötéves népgazdasági terve 1950-1954, Budapest 1951.február

*

1949-ben, egy év alatt, csak az államigazgatásban 2440 "munkás- és parasztkádert" alkalmaztak vezetői és előadói munkakörbe, több mint kétszeresét a korábbi négy év (!) összes hasonló kinevezéseinek, ld. Közalkalmazottak létszám-kimutatása, K.A.B. Titkárság, Budapest 1950 június

*

A Magyar Népköztársaság ötéves népgazdasági terve 1950-1954, Budapest 1951.február

Szabad Nép 1949.december 17.

*

BME RT Jkv.1951.szept.5.

*

Párttörténeti Int. Arc. 276-f89/228

1948/1949-ben az összes felvett szakérettségis hallgató 52%-a értelmiségi vagy "egyéb" származású volt. Saját, előző foglalkozásukat nézve a felvettek 79%-a volt munkás, ám a szülők foglalkozása szerint mindössze 30%. 1950/1951-ben 4500 jelölt adatait felülvizsgálva a Pártközpont 420 hallgatót elutasított azért, mert "tarthatatlan, hogy a polgári származásúak jobban vizsgáztak, mint a bányász jelöltek".

*

Párttörténeti Int. Arc. 276-f89/228

.

Párttörténeti Int. Arc. 276-f89/228

*

Oktatásügyi Statisztikai Tájékoztató, Felsőfokú Oktatás, 1954/1956.1.sz.15.,1955/56.I.sz.9.

*

U.o.

*

OM Terv és Pénzügyi Főosztály Felsőoktatási Statisztika, 1953/1954, Budapest 1954.

*

BME Rektori Tanácsülési Jegyzőkönyv, 1952. február

*

ELTE BTK jk. 1949.december 12.

*

Ld. Oktatásügyi Statisztikai Tájékoztató, Felsőfokú Oktatás,

*

BME RT Jkv. 1952. szeptember 8.

*

Párttörténeti Int. Arc. 276-f89/228

*

Urbán Károly: Az 1953-as fordulat és a magyar értelmiség, Párttörténeti Közlemények 1981/4. 41.old.

*

Urbán Károly: Az 1953-as fordulat és a magyar értelmiség, Párttörténeti Közlemények 1981/4. 41.old.

*

Ezt 1954 és 1955 között több mérséklő intézkedés előzte meg. Így 1955-től kezdve munkásszármazásúnak minősült az is, akinek szülei "egyéb" származásúak voltak, de ő maga már dolgozott munkásként. A munkás foglalkozású, illetve munkásszármazású jelentkezők felvételekor a korábban megszerzett szakképesítést figyelembe vették: a szakmunkásvizsga 3, a segédmunkási beosztás 2 plusz pontot jelentett.

*

MSZMP Központi Ellenőrző Bizottságának az akkori elnöke

Mint ha felvételi vizsga lett volna. Ez annyiból ál